

Passegem per... **la Batllòria cap a 1500**

La formació de la Batllòria al voltant de la capella, el casal dels Gualba i l'hostal

Des de l'època medieval, el territori que ara coneixem com la Batllòria formava part del terme del castell de Montnegre. El 22 d'abril de 1274 Ponç de Gualba va comprar el castell i les seves terres a l'infant Pere, primogènit de Jaume I el Conqueridor. D'aquesta manera els Gualba passaren a ser senyors del castell de Montnegre, que aleshores estava integrat per dues parròquies. La principal, situada a prop del castell, era Sant Martí de Montnegre, i Sant Cebrí de Fuirosos, que comprenia el futur nucli de la Batllòria, era la sufragània. Justament el camí ral, que era una via molt transitada perquè unia Barcelona i Girona seguint el traçat

La Batllòria cap a 1930

de l'antiga via Augusta romana, passava pel territori d'aquesta darrera parròquia, Fuirosos, i concretament pel futur nucli de la Batllòria. Com que el trajecte a cavall entre les dues ciutats s'havia de fer en dos dies, es van anar establint hostals en aquesta zona, que estava a mig camí. N'hi havia a Sant Celoni, Hostalric, Maçanes, Mallorquines... Per això **aquest tram del camí ral es va conèixer en el temps medieval com la ruta dels hostals.**

El vell castell de Montnegre es va destruir durant les guerres de remences del segle XV i estava pràcticament enrunat el 1487. A finals del segle XV, com que ja hi havia força establiment, el senyor de Montnegre va creure millor edificar un nou casal a la plana, al costat mateix del camí ral, abans de reconstruir el castell, que estava lluny i era de difícil accés. Aquesta època, que comença cap a 1500 i inclou tot el segle XVI, és la que marcà el naixement de la Batllòria com a nucli urbà incipient, ja que s'hi van construir la capella de la Mare de Déu de l'Esperança, el casal dels Gualba i l'hostal. Els tres edificis van propiciar la formació i el creixement del poble a l'entorn del camí ral medieval. La resta de cases eren masies, algunes de les quals, com can Batllori, també es van modernitzar aleshores.

A finals del segle XV, segons el fogatge de 1497, la Batllòria tenia 6 cases o masies disperses que es mantenien en el de 1515. En aquest darrer fogatge hi apareix un mestre de cases anomenat Lluís, que devia dirigir l'empenta constructiva d'aleshores, propiciada pels senyors de Montnegre i caracteritzada per la utilització de

les finestres lobulades de tradició gòtica, moltes de les quals estan decorades amb carasses. Al fogatge de 1553 hi consta un altre mestre de cases, Jaume Camps i un "Ranon Françes" que viu al mateix edifici. Aquest darrer devia tenir el mateix ofici i sembla originari del país veí.

Alguns finestrals de tradició gòtica

Els constructors són testimoni que l'activitat edificadora continua en aquesta l'època. En el fogatge de 1553, la "pobla de la Vallòria" ja havia arribat a les 11 cases i s'hi comencen a trobar els primers oficis artesanals propis d'una població. A més dels mestres de cases, sabem que un cap de casa era teixidor de lli (Pere Pujol) i un altre, ferrer (Jaume Palau).

El topònim de Batllòria pot tenir diversos orígens i es troba escrit des d'antic de varies formes (Valloria, Vatlòria, Badllòria...). És possible que derivi de *Vallis Aurea* (Vall d'or) o de *Vallis Laureia* (Vall de llor), però també pot tenir el fonament en la paraula batllia, que designa on hi havia els òrgans de govern del castell de Montnegre.

Josep M. Abril

L'ajuntament edita el DVD **Lleures**, amb els documentals de Xavier Alfaras

Pere Tarridas, Josep Cruells i Maria Marsol aporten el seu testimoni

L'ajuntament ha editat en format DVD els tres curtmetratges documentals de *Lleures*, realitzats per Xavier Alfaras. Són testimonis de la història cultural de Sant Celoni a través de converses amb els seus protagonistes. En el primer, *Viure moltes vides*, Maria Marsol parla de la dedicació al teatre al llarg de la seva vida. A *Aquella joguina* Pere Tarridas evoca el que va ser Radio San Celoni emissora parroquial, que va funcionar entre 1959 i 1965. En el darrer, *La vida es sueño*, Josep Cruells i Maria Marsol rememoren l'auto sacramental que es va representar a la plaça de l'Església el 1955 i el seu impacte a la població.

Tots els documentals estan muntats sobre la base d'una conversa amb Adela Gener, i compten amb música de Joan Alfaras. La presentació de *Lleures*, que tingué molt bona acollida, es va fer a la sala petita de l'Ateneu el gener de 2009, i arran del èxit de la projecció s'ha editat en format DVD. Els curtmetratges tenen una durada entre 17 i 20 minuts, i es complementen amb un apartat d'extres. **El DVD es pot adquirir a les llibreries i papereries de Sant Celoni al preu de 10 euros.**

